

TÍTOL: **El trànsit cap a la professió docent a primària: el Model
INDUCTEACHING**

AUTORIA:

Díaz-Vicario, Anna

*Universitat Autònoma de Barcelona/ Centre de Recerca i Estudis pel Desenvolupament
Organitzacional (CRiEDO)*

Departament de Pedagogia Aplicada/ Facultat de Ciències de l'Educació

anna.diaz@uab.cat

Patricia Olmos Rueda

*Universitat Autònoma de Barcelona/ Centre de Recerca i Estudis pel Desenvolupament
Organitzacional (CRiEDO)*

Departament de Pedagogia Aplicada/ Facultat de Ciències de l'Educació

patricia.olmos@uab.cat

Joaquín Gairín Sallán

*Universitat Autònoma de Barcelona/ Centre de Recerca i Estudis pel Desenvolupament
Organitzacional (CRiEDO)*

Departament de Pedagogia Aplicada/ Facultat de Ciències de l'Educació

joaquin.gairin@uab.cat

Carme Armengol Asparó

*Universitat Autònoma de Barcelona/ Centre de Recerca i Estudis pel Desenvolupament
Organitzacional (CRiEDO)*

Departament de Pedagogia Aplicada/ Facultat de Ciències de l'Educació

carme.armengol@uab.cat

1. RESUM:

Els processos d'inducció milloren la inserció a la docència i la configuració de la identitat professional docent. La present aportació presenta el Model INDUCTEACHING, una proposta de model d'inducció lligada a la formació inicial i primer any d'exercici docent de mestres de primària. INDUCTEACHING es focalitza en 4 competències clau que es desenvolupen a través de 6 estratègies d'actuació amb l'objectiu d'afavorir el trànsit de la formació inicial cap a l'exercici professional docent.

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

---

2. ABSTRACT:

Induction processes improve teacher job placement and promote the development of the teaching professional identity. This contribution presents the INDUCTEACHING Model, an induction model proposal that links the initial training stage with the first year of teaching. INDUCTEACHING focuses on four-key skills developed through 6 action strategies. The aim is to facilitate the transition from initial training to the training profession.

3. PARAULES CLAU: 4-6

Inducció; Professió docent, Identitat docent, Figura docent novella, Desenvolupament competencial

4. KEYWORDS: 4-6

Induction, Teaching profession, Teaching identity, Beginner teacher, Competence development

5. DESENVOLUPAMENT:

Introducció

La inserció a la docència es caracteritza per ser una de les etapes més importants de la carrera d'un docent, essent el primer apropament al context real d'ensenyament (Donaire, 2021). Si bé és cert que, durant la formació inicial, les futures figures docents tenen l'oportunitat d'apropar-se a la realitat del que és i suposa ser docent, els períodes limitats d'estada en els centres de pràctiques i molt focalitzats en l'observació i el disseny i desenvolupament de situacions d'aprenentatge, no permeten la consolidació de la imatge personal i professional de la tasca docent.

Per aconseguir que el període de transició de la formació inicial a l'exercici professional es completi amb èxit, les figures docents novelles necessiten ser orientades i acompanyades, tot rebent el suport de figures docents més experimentades. Les activitats d'iniciació han de brindar suport en la introducció dels nous mestres en la professió docent, però també han de garantir el correcte acompanyament de docents experimentats quan s'incorporen a un nou centre (OCDE, 2019).

Fins al moment, la inducció docent no ha estat una qüestió abordada al nostre context, tot i que el trànsit de la formació inicial a l'exercici docent mitjançant la inducció, ha estat motiu de debat des de fa anys. Estudis com el TALIS 2018 (OECD, 2019) evidencien que els docents novells que participen en programes o activitats d'inducció tendeixen a sentir-se més segurs de les seves capacitats docents i més satisfets amb la seva feina. Concretament, Manso i Donaire (2022) senyalen beneficis a nivell personal (autoestima, autoconfiança, poderament i autosatisfacció professional), social (reconeixement del docent com a part d'un grup

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

col·legiat i la inserció en la cultura del centre) i professional (reconstrucció de coneixements previs, demostració de competències i formació de la identitat professional).

Tenint en compte l'anterior, es fa precís avançar cap un model que integri la formació inicial amb un període d'inducció per tal d'assegurar una adequada transició, integració i iniciació a l'activitat professional, millorant també els períodes i contextos de pràctiques curriculars.

Amb aquest objectiu, i en el marc del projecte 'INDUCTEACHING: Validació d'una proposta d'inducció docent lligada a la formació inicial i primer any docent de mestres/as de primària'¹ finançat per l'AGAUR, s'ha dissenyat una proposta d'inducció docent per afavorir el trànsit cap a la professió docent. La proposta -Model INDUCTEACHING- pretén afavorir el desenvolupament de les competències i habilitats de les (futures) figures docents, així com proporcionar un coneixement més complert de la pràctica escolar. Es diferencia d'altres models d'inducció en el fet que conjuga dues de les tres funcionalitats identificades per la Comissió Europea (2010), donat que va dirigit tant als docents en formació, com a reforç i complement de la formació inicial i lligat al període de pràctiques curriculars de darrer curs, com als docents novells recentment graduats i que es troben en el primer any d'exercici docent, amb el propòsit de millorar les seves competències docents.

El Model INDUCTEACHING

INDUCTEACHING pretén promoure el desenvolupament professional i la configuració de la identitat docent, tot facilitant que les (futures) figures docents identifiquin els seus punts forts i febles pel que fa a competències, coneixements i actituds, tot rebent el suport i acompanyament de docents més experimentats. A més a més, cerca enriquir el desenvolupament professional docent donant suport en tres dimensions: la personal (construcció de la identitat docent, increment de la confiança i reducció de l'estrès), professional (desenvolupament d'habilitats vinculades, principalment, a la gestió de l'aula i la implicació en els projectes d'escola) i la social (vincl amb la comunitat escolar i professional) (Comissió Europea, 2010).

La definició del Model INDUCTEACHING s'ha dut a terme a partir d'un procés de co-creació col·laboratiu entre professorat universitari i docents de 6 centres de pràctiques que acullen mestres en formació del Grau de Primària. En un primer moment, es va realitzar un anàlisi d'altres models d'inducció i es va dur a terme un procés de selecció i prioritització de competències que va culminar amb la identificació de 10 competències que constitueixen el cos competencial d'INDUCTEACHING: 4 competències centrals i 6 transversals (veure Figura

¹ El projecte competitiu INDUCTEACHING (<https://sites.google.com/view/inducteaching>) s'emmarca dins del Programa ARMIF promogut per la Generalitat de Catalunya (2020ARMIF-00022) i coordinat per Patricia Olmos del CRIEDO de la UAB. En el projecte hi participen 8 investigadors de cinc universitats (UAB, UIC, UB, UdL i UURV) i 13 professors de 6 centres educatius de Barcelona, Tarragona i Lleida.

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

1). Aquestes són el punt de partida i de referència per al disseny del procés d'inducció, essent 4 les que actuen com a eixos d'intervenció del Model:

- Participació i implicació amb el centre educatiu i els seus projectes.
- Anàlisi i reflexió d'intervencions educatives, la innovació i la millora.
- Relació amb l'alumnat.
- Acció tutorial amb les famílies.

Figura 1. Competències docents del Model INDUCTEACHING.

En un segon moment, es van identificar i definir el conjunt d'estratègies que han de permetre el treball competencial, amb la finalitat d'oferir recursos, orientacions i pautes d'actuació. Les estratègies es van vincular tant a les 4 competències centrals com a les fases d'implementació que qualsevol programa d'inducció que cerqui l'èxit ha de contemplar. En el cas d'INDUCTEACHING, les fases de referència són les establertes per Jorde (2014) i que es concreten en:

- *Fase 1. Establiment de vincles amb la institució educativa en tot el seu conjunt (1 mes), focalitzant en l'acollida i l'establiment de vincles d'identificació amb i en el centre.*
- *Fase 2. Socialització amb la cultura del centre educatiu i visió de tots els components propis que porta implícita la professió i funció docent: Currículum, avaluació, relació amb les famílies, gestió d'aula, relació amb l'alumnat, etc. (2 mesos). Engloba actuacions que condueixen a una actuació cada cop més autònoma i responsable com a part de l'equip docent d'aula i de centre.*
- *Fase 3. Reforç del desenvolupament professional docent a partir d'aprofundir en la comprensió del que és ser una figura docent i el desenvolupament d'una bona pràctica docent (6 mesos). Focalitza en l'avaluació formativa, la reflexió i l'anàlisi de l'acció i funció docent assumida i desenvolupada –molt vinculada al desenvolupament de les competències professionals docents.*

Cadascuna d'aquestes fases integra el treball de les competències INDUCTEACHING a partir de posar el focus en estratègies d'intervenció per assolir les quatre competències centrals que permeten connectar i desenvolupar el conjunt competencial INDUCTEACHING, tal i com es mostra en la Figura 2. Les estratègies es concreten en:

- Acollida de la figura docent i/o novell. S'anima als centres a comptar amb un Pla d'acollida que afavoreixi la incorporació de nous docents al centre, especialment de figures docent en formació o novells. Aquesta acollida, no només ha de contemplar la benvinguda i l'explicitació de les línies pedagògiques que regeixen el centre i la seva organització, sinó també un adequat traspàs d'informació de les característiques del grup d'infants de referència i les seves particularitats.
- Autoavaluació i reflexió sobre el procés d'adquisició de competències. Pretén que la futura figura docent s'autoavalui, reflexioni i sigui conscient del progrés i el seu propi

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

acompliment de les competències docents, sota el guiatge de la figura mentora d'aula. Així mateix, pretén esdevenir una eina per detectar i identificar àrees de millora de la pròpia actuació docent, establint estratègies i actuacions a desenvolupar durant el període d'estada al centre.

- Identificació del rol docent a l'aula a través de la reflexió i l'acció tutorial compartida. Aquesta estratègia parteix del principi de que les futures figures docents han de gaudir d'una participació guiada i progressiva en les activitats d'aula en un exercici de co-responsabilitat. En un primer moment es pot optar per estratègies de docència compartida on el lideratge es centra en la figura mentora d'aula per avançar cap a un model de co-docència on les dues figures exerceixen un lideratge i intervenció similars. Es tracta de contribuir al fet que les futures figures docents visualitzin la professió amb una autoestima ajustada i amb confiança en les seves capacitats per a abordar les dificultats i tensions que no seran només de caràcter docent.
- Gravació i observació de l'actuació docent. Mitjançant l'observació/gravació de diverses sessions d'actuació docent d'aula, pretén ajudar a la futura figura docent a reflexionar sobre la seva actuació docent d'aula. La planificació i sistematització del procés d'observació i de recollida d'evidències pretén facilitar la identificació de punts forts i febles sobre qüestions que habitualment passen inadvertides amb la finalitat d'enfortir-los o poder-los millorar.
- Socialització en la vida del centre. Partint de que en la professió docent la tasca i/o acció docent a l'aula no és l'única, es tracta de que les futures figures docents aprenguin a treballar en equip amb la resta de docents, a teixir aliances amb les famílies i amb altres agents del territori i la comunitat, per atendre la singularitat de cada infant. Per tant, en els processos d'inducció és important involucrar i fer participar a la futura figura docent en els projectes de centre.
- Relació amb les famílies. Les futures figures docents han de saber com treballar amb les famílies. Es tracta de saber com atendre-les i acollir-les, com fixar límits, compartir èxits, etc. Per tant, durant el període d'inducció es tracta que la futura figura docent, sota l'acompanyament de la figura mentora, s'impliqui en quatre eixos principals d'acció amb les famílies: acollida, acció tutorial compartida i/o cooperació educativa, informació i comunicació, i formació i orientació a les famílies.

Figura 2. El Model INDUCTEACHING: fases, competències centrals i estratègies.

Cal remarcar que INDUCTEACHING subratlla la necessitat d'un treball col·laboratiu per tal de preparar la figura docent (novell o en formació) per al seu exercici professional, garantint que es generin espais i models de col·laboració que contribueixin a la professionalització de la figura docent. Per això el Model defineix els agents claus i concreta els seus rols i funcions. Entre tots aquests agents les figures tutores mentores esdevenen un agent clau per a l'èxit del Model INDUCTEACHING. La figura mentora d'aula esdevé la persona de referència durant el període d'inducció, essent l'encarregada del procés de seguiment, acompanyament i socialització en la vida d'aula i centre de la figura docent novell. En el Model es concep com una figura que actua com a referent i acompanya i observa la seva actuació docent, tot

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

sugerint-li propostes que afavoreixin el seu desenvolupament professional i que ajudin a millorar la seva qualitat com a docent. Es recomana que la figura mentora sigui una figura docent consolidada amb experiència professional exitosa i que tingui qualitats i habilitats vinculades a l'exercici d'un bon procés de mentoria/tutorització –entre d'altres, comptar amb la confiança de la resta de l'equip docent del centre, estar oberta a la discussió reflexiva, tenir qualitats de lideratge i estar disposada a invertir temps i esforç en l'acompanyament.

Procés d'aplicació pilot d'INDUCTEACHING i reflexions finals

Per tal de validar les estratègies que conformen el Model INDUCTEACHING, així com el propi model, s'ha dut a terme una prova pilot, en la que participen estudiants de darrer curs del grau de primària de les cinc universitats i que estan realitzant les seves pràctiques en un dels 6 centres que participen en el projecte. En el procés de validació estan participant tant membres de l'equip directiu, com les coordinacions de pràctiques de centre, així com les figures docents tutores d'aula i centre i les futures figures docents. Així mateix, les escoles que han pilotat el model han avaluat tant el Model INDUCTEACHING (planificació de les accions, estratègies, eines i recursos de suport proposats, etc.) com l'impacte que aquest ha tingut a nivell de centre i en el desenvolupament de competències professionals docents. En el cas de les futures figures docents, com a part d'una de les estratègies, se'ls aplica un qüestionari inicial i final d'autoavaluació de les 4 competències en les que focalitza el Model.

Els primers resultats, amb una mostra reduïda de figures docents en formació del Grau de Primària ($n = 8$) i que han realitzat pràctiques en els centres participants en la proposta, senyalen que l'estudiantat autopercep una lleugera millora en les 4 competències centrals:

- Participació i implicació amb el centre educatiu i els seus projectes ($M_{inicial} = 3.38$; $M_{final} = 3.55$)
- Anàlisi i reflexió d'intervencions educatives, la innovació i la millora ($M_{inicial} = 2.64$; $M_{final} = 3.27$)
- Relació amb l'alumnat ($M_{inicial} = 3.08$; $M_{final} = 3.42$)
- Acció tutorial amb les famílies ($M_{inicial} = 2.24$; $M_{final} = 2.62$)

Per la seva banda, les figures mentores senyalen que el Model INDUCTEACHING, tot i suposar més feina, permet: a) millorar l'acompanyament de les figures docents novelles, doncs el model ofereix una seqüència i unes pautes d'actuació clares; b) disposar de més informació (i més endreçada) sobre el progrés de les figures docents novelles, facilitant l'avaluació per part dels mentors; i c) millorar el vincle i la participació i implicació de les figures docents novelles. Específicament, l'aplicació del qüestionari d'autoavaluació de competències, facilita la conversa i el seguiment del procés de desenvolupament i adquisició de les competències docents.

Pel que fa als centres, l'aplicació del Model INDUCTEACHING els ha portat a descobrir mancances en el procés d'incorporació de nous docents i a repensar els processos

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

---

d'acompanyament de les figures docents en formació i/o novells. Així mateix, han adoptat, com a part de les accions de centre, algunes de les estratègies incloses en el Model –doncs aquest ofereix estratègies i recursos que els centres poden adaptar a la seva realitat.

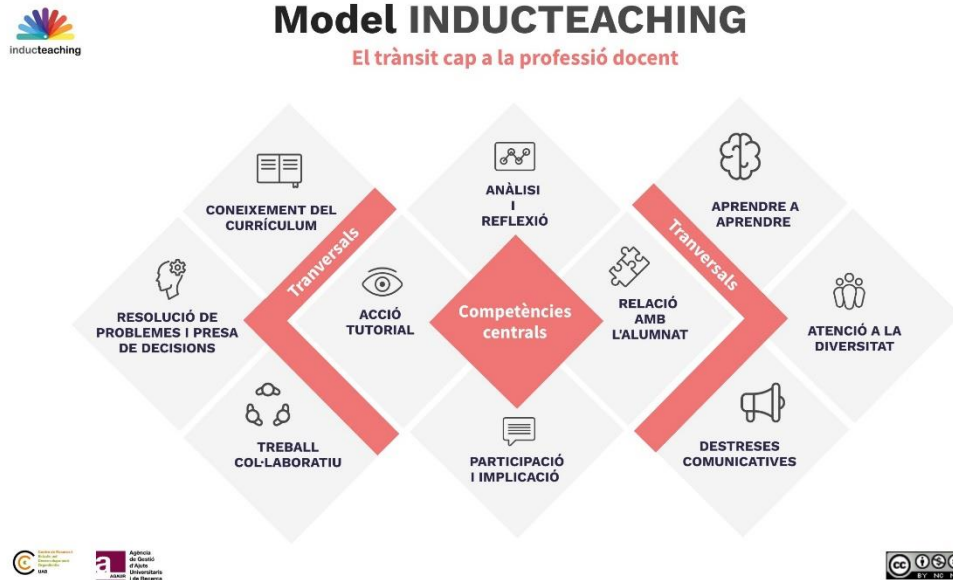
Finalitzada la prova pilot, es realitzarà una revisió exhaustiva del model i de les estratègies a efectes de la seva difusió i utilització extensiva per part de les universitats i centres educatius. Tot i així, caldrà tenir en compte alguns reptes, doncs l'aplicació de models d'inducció a la docència, com els aquí proposats, requereixen comptar de temps i recursos, identificar els docents més idonis per actuar com a figures mentores (i dotar-los de la necessària preparació), desenvolupar en els centres una cultura d'aprenentatge -doncs el procés ha d'involucrar a tot el centre i no únicament a les figures mentores i els docents novells-, i avaluar i fer seguiment de l'aplicació de la proposta per millorar-la i anar-la adaptant als nous reptes que afronti el sistema educatiu en un futur.

Creiem que el Model INDUCTEACHING contribuirà, tal i com estan demostrant els primers resultats, a millorar la transició de la formació inicial a l'exercici professional docent a l'oferir orientacions i pautes d'actuació a les figures mentores de centre. Tot plegat afavorirà l'acompanyament de les figures docents en formació/novelles en la configuració de la seva identitat docent.

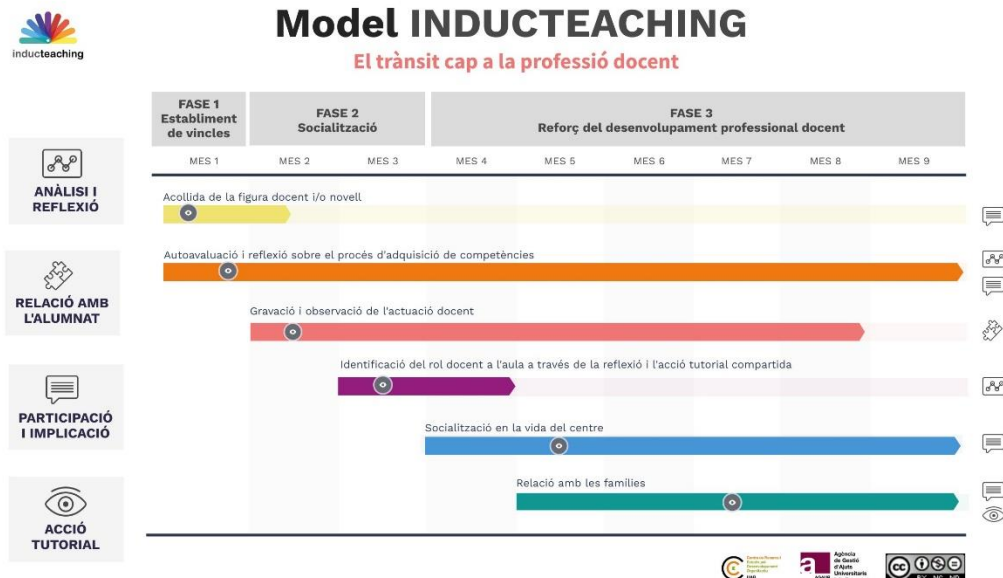

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

5.1. FIGURA O IMATGE 1. COMPETÈNCIES DOCENTS DEL MODEL INDUCTEACHING.

5.2. FIGURA O IMATGE 2. EL MODEL INDUCTEACHING: FASES, COMPETÈNCIES CENTRALS I ESTRATÈGIES.

MILLORA DE LES EXPERIÈNCIES D'APRENTATGE: TRANSFORMACIÓ I REPTES

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES:

Comissió Europea (2010). *Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers*. Staff Working Document SEC (2010), 538 final.

Manso, J., i Donaire, C. (2022). El acompanyament a docents novells en el marc de un desenvolupament professional fortalecido. A, C. Marcelona i P. Marcelo (Coord.), *Empezar con buen pie. Experiencias de programas de inducción y acompañamiento a docentes de nuevo ingreso* (pp. 9-29). Barcelona: Octaedro.

Donaire, C. (2021). La inducción docente desde el discurso supranacional. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, 25(2), 53-78.

Jorde, P. (2014). Teacher Induction: A Lifeline for Novice Teachers. *Exchange*, July-august, 20-25. <http://newhorizonsbooks.net/wp-content/uploads/2015/06/Teacher-Induction-A-Lifeline-for-Novice-Teachers.pdf>

OECD (2019). *TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*. París: OECD. <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en>